

Juni 2023

BLOMSTERBEDET

Tidsskrift for livet i og omkring Solhjem

Æstetik

Ny skovafdeling
'Giberhytten'

Leg
&
kunst

Når hulen er go'
er alting godt

Juni 2023
Tema: Æstetik

BLOMSTERBEDET

Er et kombineret tidsskrift og nyhedsbrev for Rudolf Steiner børnehaven, vuggestuen og den integrerede institution Vildrosen, Solhjem. Udgives af en frivillig redaktion i samarbejde med bestyrelsen, Solhjems ansatte og alle øvrige bidragsydere.

REDAKTION

Tine Kotzé, redaktion og indsamling af bidrag
tlf. +45 26390106
tinekotze@gmail.com

Jacob Keemink, layout og fotoredigering
tlf. +45 30259991
jacobkeemink@gmail.com

BIDRAGSYDERE

Alle med tilknytning til Solhjem kan bidrage til Blomsterbedet, og vi modtager meget gerne både idéer og indlæg til bladet. Kontakt os på ovenstående mails eller fang os på Solhjem, hvis du ønsker at bidrage til bladet.

UDGIVELSER

Blomsterbedet udkommer to gange om året; juni og december.

Æstetik i praksis og teori

Da jeg besøgte Solhjem for første gang for mange år siden, var mit første indtryk, at det var en hyggelig og hjemlig institution. Der duftede af hjemmebag på trapperne, og der var en umiddelbar rolig atmosfære - særligt når man tænker på, at der var ret mange børn i bygningen dengang (det var dengang, der var fire stuer). Dernæst, at væggene var en nuance af lyserød, og på bordene og hylder var der dækket eventyrligt op med blomster, levende lys og figurer. Og legetøjet var lavet af naturmaterialer, ikke plastik. Og ikke mindst: Der var ikke nogen skærme! Ingen til login om morgenen for os forældre eller til børnene for at spille computerspil. Her var altså bare rigtig rart! Det er selvfølgelig bare alt det ydre i Solhjem, jeg beskriver, som jeg oplevede det dengang. Men som en mor, der havde oplevet en "konventionel institution", var det nærmest som at træde ind i et parallelunivers.

Nu er Solhjem jo altså ikke bare alt det ydre. Selvfølgelig spiller det en stor rolle, men måske man kan beskrive det som, at alt det ydre er et udtryk for pædagogikken i praksis. I hvert fald bliver alt det ydre hurtigt hult, hvis det ikke følges op af pædagogikken og antroposofien. Netop dette har været en vigtig grund til, hvorfor Solhjem, sammen med uddannelsescentret Marjatta, de sidste to år har udbudt en opkvalificerende uddannelse indenfor Steinerpædagogik, så "almindelige" pædagoger kan få en Steiner-overbygning. For Solhjem betyder det, at de æstetiske rammer nu også matches af Steinerpædagogiske kompetencer hos alle pædagoger. I Tinas artikel kan I læse mere om netop det, og I kan også læse om, hvordan æstetik og det skønne nærer sansen for kreativitet og livsduelighed. Og netop hvordan de ydre rammer spiller sammen med de indre processer i Solhjem og Steinerpædagogik, kan I læse mere om I det her nummer af Blomsterbedet, hvor temaet er æstetik.

En af de pædagoger, der har været på den opkvalificerende uddannelse, er Maria fra Margueritten. I hendes artikel kan I læse om, hvordan leg og æstetiske oplevelser er med til at sætte mennesket frit. Og i Pernilles artikel kan I komme helt tæt på tilblivelsen af Vildrosens jordbærhule, hvor både æstetik og sansning er tænkt ind i hver enkelt detalje. Sidst, men ikke mindst, så breaker vi i den her udgave af Blomsterbedet, at Solhjem åbner en ny afdeling - nemlig en skovbørnehave! Kontrakten er underskrevet, så nu venter en sommer og et efterår, hvor alle detaljer skal findes ud af og falde på plads. Det bliver spændende at følge den proces.

Jeg håber, at I vil skænke et glas iskold saft til jer og jeres børn, tage Blomsterbedet med på ferien, sætte jer i skyggen eller bruge en ledig stund mellem sommerens aktiviteter til at læse og kigge billederne her i bladet.

Rigtig god sommer!

Tine & Jacob

Sansen for det skønne

Tina Lauritsen

leder, Solhjem

Solen skinner, himlen er blå, og skoven stråler i et væld af de smukkeste grønne nuancer. I denne tid er det ikke så svært at få øje på skønheden. Naturens umiddelbare skønhed kommer os farvestrålende i møde hver dag. Æstetik er sansen for det skønne, og det er temaet for dette nummer af Blomsterbedet. I det pædagogiske arbejde i Solhjem lægger vi meget vægt på at stimulere denne sans for det skønne hos børnene, og det er en bestræbelse, der rækker langt videre end den ydre skønhed i naturen, som vi oplever lige nu.

For mange år siden så jeg den italienske film *Livet er smukt*. Hvis I ikke har set den, kan jeg kun anbefale den. Dét, som særligt gjorde indtryk på mig i den film,

var kontrasterne. Handlingen følger en familie før, under og efter den tyske besættelse under 2. verdenskrig, og en del af det der sker, er alt andet end smukt. I filmen understreges det af farverne: Undervejs forsvinder de, filmen fortsætter i sort-hvid, og først i filmens sidste del – efter befrielsen – kommer de tilbage igen og opleves da som et forløsende farveorgie.

Filmens titel bærer et stærkt budskab: *Livet er grundlæggende smukt* - også når det ses på en baggrund, som farverne har forladt. Og på mange måder rammer det den bestræbelse, som vi har i vores pædagogiske arbejde, og som vi ønsker at inspirere børnene med i Solhjem: Verden er smuk og god, den er forunderlig, og der findes altid nye opdagelser, man kan gøre, og som man kan glædes og forundres over. Når det lille barn allerede tidligt i livet lærer at have øje for skønheden og værdsætte den, næres ikke bare sansen for kreativitet og udfoldelse, men også livsduelighed i bred forstand.

Hvad betyder det så i praksis, at vi lægger vægt på æstetik i Solhjem? I vores pædagogiske hverdag kommer kultur og æstetik til udtryk på mange områder. Vi lægger bl.a. vægt på, at de rum vi færdes i, er imødekommende og rare at være i. De voksne drager omsorg for rummene og inddrager børnene i det. Det handler om at give opmærksomhed til og gøre sig umage med at skabe smukke omgivelser. Årstidens farver og ting hentet i naturen skaber vekslende stemninger i rummene hen over året, og igennem eventyrfortælling og sange oplever børnene alle de skønne og eventyrlige ting, der findes i verden, og som de kan skabe indre billeder af. Årstidsfesterne, der ligger som perler på en snor hen over året, skaber små kulturelle højdepunkter i årsløbet, hvor umagen med forberedelserne

kulminerer i en festlig og/eller inderlig stemning.

Æstetik er også at skabe noget med sine egne hænder. Det er både en sanselig og æstetisk oplevelse for børnene, når de med deres egne hænder får farverne til at spille sammen på tegne- eller malepapiret, eller når de modellerer, klipper former i papir eller bygger fine kager af sand, mudder og blomsterblade. Fordybelsen giver fantasien plads til at vandre frit. Skabelsesprocessen er en selvforglemmende oplevelse, som måske mere end noget andet styrker børnenes umiddelbare væren i verden. Endelig bruger vi også den omkringliggende natur meget til små 'opdagelsesrejser', hvor vi sammen kan forundres over de ting, vi på forskellige årstider møder på vores vej. Og hvor vi kan bringe små guldsatte med os hjem i

lommerne. For verden er ikke bare smuk og god; den er også rig, og alle kan få del i rigdommen.

Ny pædagogisk læreplan og tilsyn I kan læse mere om æstetikken i vores pædagogiske læreplan, som netop er blevet revideret. Her kan I også læse om de øvrige læreplanstemaer, og hvordan vi arbejder med dem i Solhjem. Og I kan læse om, hvordan vi arbejder med at evaluere vores praksis og holde vores læringsmiljø levende. Den pædagogiske læreplan ligger på Solhjems hjemmeside under Information > Lovpligtig information. I er også altid velkomne til at komme forbi kontoret og få en printet udgave.

Som alle dagtilbud får vi også tilsynsbesøg fra Aarhus Kommune. De har varslet besøg dette forår, men er endnu ikke dukket op. Kommunen har valgt at iværksætte et helt nyt tilsyns-system. Vi har allerede stiftet bekendtskab med det, og vi er ikke helt enige i den tilgang til godt børneliv i dagtilbud, som det nye tilsyns-system repræsenterer. Men vi ser frem til det forestående besøg og ikke mindst til den dialog om pædagogik, som vi dér vil få med vores tilsynsførende. Den efterfølgende tilsynsrapport vil ligeledes være at finde på hjemmesiden under Lovpligtig information.

Opkvalificering i steinerpædagogik

Som en del af jer måske ved, tog Solhjem, i samarbejde med Uddannelsescenteret Marjatta, for et par år siden initiativ til at udvikle en efteruddannelse i steinerpædagogik. Uddannelsens formål er at tilbyde pædagoger en overbygning

i steinerpædagogik, som opkvalificerer dem til arbejdet i en steinerpædagogisk institution. Der er nu gennemført to forløb af den 1-årige efteruddannelse 'Opkvalificering i steinerpædagogik', og i Solhjem har vi haft stor glæde af det. Således er det med en vis stolthed, vi nu kan sige, at alle pædagoger hos os enten er uddannede steinerpædagoger eller har denne overbygning på deres uddannelse.

Vi sætter fagligheden højt, det er vigtigt for kvaliteten i vores arbejde, og vi vil også fremover prioritere, at pædagoger 'klædes godt på' til arbejdet i Solhjem. Denne bestræbelse gælder naturligvis også for andre områder indenfor vores praksis som fx sprogvejledning, udeliv, støttende indsatser og andet. Skovbørnehaveprojekt

Til sidst skal det nævnes, at vi i dette forår har haft et intensivt arbejde omkring etablering af en skovbørnehaveafdeling. I skrivende stund er vi ikke helt i mål, men meget tæt på at kunne realisere initiativet i efteråret. Der er et indlæg fra bestyrelsen om dette i bladet, så jeg vil ikke skrive mere om det her, blot dele min glæde med jer! Det har længe været et stort ønske, og vi krydser fingre for, at denne udvidelse vil lykkes til glæde for de mange børn på vores venteliste og for vores engagerede skovbørnehavefolk, som i årevis nu har holdt faklen højt for dette skønne initiativ.

Med ønsket om en rigtig dejlig sommer til jer alle.

Tina Lauritsen

BREAKING NEWS:

SOLHJEM BYDER VELKOMMEN TIL SKOVAFDELINGEN

”Giberhytten”!

Peter Møller
skovbørnehave-udvalget

Kære alle! Vi har glædet os til at kunne dele denne nyhed med jer.

Som nogle af jer måske ved, så har Solhjem i flere år arbejdet på at videreudvikle det fantastiske arbejde, som Nanna og Bo har lagt i Anemonegruppen, og på den måde tilbyde endnu flere børn muligheden for en barndom fyldt med skov, grønt, natur og udeliv.

Selvom mange personer har været igennem bestyrelsen og skovbørnehave-udvalget igennem årene, har Nanna været den faste fakkeltænder. Rigtig mange lokationer har været i spil, der er blevet ledt med lys og lygte, og mange forskellige

ideer har været oppe at vende i forhold til, hvordan en ny afdeling kunne tage sig ud. Mange af disse ideer er dog, desværre, stødt lidt på grund, da det ikke er ”bare lige” at starte en ny Solhjem-afdeling op.

I skovbørnehave-udvalget - såvel som i bestyrelsen - har der været en fast beslutning om at blive ved med at forsøge. Vi lagde derfor en ny strategi i starten af året, hvor vi gik intensivt til værks med jævnlige møder og skød med spredning i forhold til at trykprøve alle mulige (og umulige) ideer af.

Og endelig opstod muligheden med Giberhytten. Et skønt sted i Fulden tæt ved Moesgaard Museum, med Giber Å i baghaven og skoven som nærmeste nabo. På denne dejlige naturgrund ligger selve Giberhytten (en FDF-ejet hytte). Bjælkehytten skaber hyggelige rammer for børnene med lidt flere faciliteter,

end Anemonehuset byder på, med både køkken og rigtige toiletter – og så en pejs. Drømmestedet for en skovafdeling!

Efter at have gransket budgetter, og med en hånds-rækning fra Skoleforeningen (til opstarten) og en acceptabel transportpris fra PP Busser, ser det nu ud til at lykkedes Tusind tak til Skoleforeningen for at bakke op om projektet økonomisk. Nu sidder I sikkert med mange spørgsmål: Hvornår starter vi? Hvad med anemonegruppen? Hvor mange børn skal der med? Bliver det godt vejr? Hvor møder de ind? Viser de film i bussen? Alle gode spørgsmål, men blækket på lejekontrakten er dårligt nok tørt, så vi må desværre vente lidt med svarene udover, at Anemonegruppen selvfølgelig består.

Nu begynder den praktiske planlægning; der skal findes flere skønne kollegaer, der skal lægges en vagtplan osv. Tak

til resten af de ansatte på Solhjem for at bakke op om projektet. Vi er fulde af forhåbninger for projektet, og er ikke i tvivl om, at det kommer til at blive rigtig godt!

Det er nyt for Solhjem med en skovbørnehave-afdeling med buskørsel, men Nanna og Bo har al den erfaring, der skal til i forhold til at få en god hverdag op at køre i naturen. Så de er selvfølgelig vigtige brikker i at få dette puslespil til at gå op. I bestyrelsen fortsætter vi på sidelinjen med alt den hjælp, vi kan byde ind med, særligt her i opstartsfasen.

Det har været en spændende rejse at nå hertil, og vi glæder os til at kunne dele flere detaljer med både medarbejdere og forældre på Solhjem. Vi håber på at kunne melde mere ud henover sommeren og regner med at kunne starte op til efteråret. □

PINSE- FEST

Når hulen er go' er alting godt

Pernille Sandahl
pædagog, Vildrosen

På det seneste har der været en livlig aktivitet i Vildrosen. En hamren, saven, banken, boren, og børn der har slebet.

EN HULE HAR SET DAGENS LYS!

Og hvad skal der egentlig til for, at et lille stykke jord, der ikke rigtigt bliver brugt, pludselig står klar med det, der nu hedder Jordbærhulen?

Jo, en hjemmelavet tegning, træ, skruer, sav, maling og lak. SÅ ER VI KLAR!

Og når jeg siger vi, mener jeg børn i alle aldre fra to til seks år. Alle har hjulpet til. Det har virkelig været en skøn proces at se børnenes begejstring og engagement, fra der blev kørt træ frem til byggepladsen på trillebør, til de får lov til at save, bore, banke. Det giver en enorm smittende glæde til at ville bygge mere.

Efter de fire hjørnepæle er sat i jorden, går det løs. Nu er vi klar til gulvet, og der skal saves og skrues, alle hjælper. De børn, der måske havde planlagt at bygge, vil nu hellere gynges. Men det er slet ikke et problem, for der er pludselig fem andre, der hellere vil save end at lave kager i sandkassen.

Vægge kommer til og i de smukkeste "kalmarbrædder" (fyrbjælker med bark), dog med mange splinter, men frygt ej; tre

andre børn træder straks til med det gule, grove sandpapir korn 80.

På trods af at der endnu ikke er en trappe op i hulen, lykkedes det nu store og små at møve sig op i hulen via to havestole. Alle har en fest, da man nu pludselig er højt oppe og kan se ind til legepladsen ved siden af, og hvem ved; måske give hej til sin ven fra skoven eller sin søster.

Når man er kommet op, skal man jo også ned. Hertil er der indrettet en lille rutchebane. Et par drenge på to år har nu deres helt egen fest og suser op på stolen, ind i hulen, ned igen, gentager de mange gange, mens de skraldgriner.

Et vindue bliver savet ud, og gardiner skal der til. Vi går på jagt efter det helt rigtige "jordbærhule-gardinstof". I kælderen finder vi det helt perfekte jordbær-rødternede stof, men hov, det er jo et

skørt til høstfesten, og kan man mon give sådan et skørt et nyt liv? Ja! For vi up-cyclet og syr gerne et nyt skørt til høsten.

Nu er seks træ-jordbær "voksen-savet", malet, lakeret og fået deres plads på fronten af hulen, som det sidste, og vi kan nu holde et jordbærhule-rejsegilde, hvor vi inviterer vores skovvenner fra den anden side af hegnet.

En hule er født, et nyt rum i haven er født. Vi har sanset en helt masse:

Duftet det nysavede fyrretræ

Lyttet til saven der saver

Følt det ru sandpapir

Set noget blive til og forandre sig

Og ikke mindst smagt på de sødeste jordbær til rejsegildet. □

nyt fra

FORÆLDREUDVALGET

*****

Kære forældre!

I efteråret fortsætter vi den gode forældrekafe-tradition følgende fredage:

29. september, 27. oktober og 24. november
2023 kl. 14.30-16.00

Som altid glæder vi os til at se jer og jeres børn på børnehavens legeplads til eftermiddagskafe og hyggelig snak. Forældrekafe kræver ingen tilmelding og fungerer som åbent hus, så I kan komme når I har lyst inden for tidsrummet og blive så længe det passer ind i jeres dag. Søskende er også meget velkomne.

I sensommeren afholder vi som noget nyt forældrebar ved Kaj Kiosk på Marselisborg Lystbådehavn. Forældrebaren bliver den 18. august kl. 16-20, og vi vil sende mere information ud om arrangementet efter sommerferien. Vi laver også et event på Facebook. Vi glæder os!

Med ønsket om en god sommer til alle.

*Forældreudvalget i Solhjem
Anita, Mia, Sarah og Sofie*

*****

FASTE- LAVN

LEG & KUNST

*er vejen til menneskets
frihed*

Maria Friis Nielsen
pædagog på Margueritten

Jeg har gennem det sidste år gået på et opkvalificeringskursus i steinerpædagogik, og en af de helt centrale temaer har været fokus på vigtigheden af leg og æstetiske oplevelser. Både for børn, men også mennesker i al almindelighed, som det der sætter mennesket frit.

På uddannelsen er vi blevet præsenteret for Friedrich Schillers tanker om menneskets æstetiske opdragelse, som også var til stor inspiration for Steiner og dermed steinerpædagogikken. Schiller beskriver to drifter i mennesker, formdrift og stofdrift, som en tvedeling i mennesket, der trækker hver sin vej. På den ene side formdriften som er fornuft, struktur,

logik og rationelle handlinger, og på den anden side stofdriften som er følelserne, den umiddelbare sansning i øjeblikket og materielle behov.

Vi har brug for både følelser og fornuft, og indgår de to i en harmonisk vekselvirkning, hvor der bliver plads til dem begge, opstår en tredje drift, nemlig legedriften. Legedriften giver mennesket mulighed for at balancere mellem begge drifter og derved sætte mennesket frit, så det kan opnå glæde og selvudvikling og frembringe skønhed for både sig selv og andre.

Schiller beskriver legen og kunsten som det æstetiske væsens udtryksform, det vil sige, at det altså er igennem legen og kunsten, at mennesket kan opnå frihed. Schillers tanker har gjort indtryk på mig og indvirket på mit pædagogiske virke. Det optager mig i forhold til at huske vigtigheden af at give plads til legen

for børnene i børnehaven, den frie leg hvor børnene har mulighed for at udvikle sig og blive frie som mennesker. Det er tydeligt at se, hvordan begge drifter virker i børnene, når de leger, at både behovet for struktur og samtidigt den umiddelbare sansning kan veksle imellem hinanden og være til stede sammen i legen.

Når børnene f.eks. leger rollelege, laver de en tydelig struktur og aftaler, hvem der skal være hvad i legen, og man hører dem ofte sige ”så sagde vi, at du gik på arbejde” eller ”så er jeg moren, og du er storebroderen”. Reglerne er vigtige for legen. Men samtidigt er der også plads til den umiddelbare sansning, hvor de lader sig gribe af øjeblikket, og pludselig flytter legen sig fra et sted til et andet, fordi de får øje på noget spændende, og legen tager en ny drejning. Vi vægter den frie leg

højt i Solhjem, både inde, ude, og når vi er på tur, og det er hver dag dejligt at se, hvordan børnene udfolder sig og bliver klogere på, hvem de er.

I Solhjem vægter vi det æstetiske og kunstneriske højt. Både i den måde vi indretter på og også i forhold til at give børnene æstetiske oplevelser, hvor de oplever skønhed, f.eks. ved at lade dem male. Jeg, som voksen, sætter rammen for aktiviteten, giver dem maling og penslen, og giver det dermed en vis form, men der er samtidigt plads til børnenes vilje og umiddelbarhed, og de bestemmer, hvor meget maling de vil have på, hvor længe de vil male, og hvornår de er færdige. Her lader vi processen være det, der er det vigtige og ikke målet.

Hver gang jeg maler med børnene, bliver jeg grebet af den fine stemning, der

opstår, når jeg hører, hvad børnene oplever, når de maler. De har ofte en klar ide om, hvad de vil male og fortæller ivrigt, hvad det skal blive til. Undervejs ændrer det sig og i takt med, at farverne blander sig, opstår nye ideer. De oplever, hvordan de f.eks. starter med at have farverne gul, rød og blå, og pludselig har de også grøn og lilla.

Sidst jeg malede med børnene, blev alle børnene pludselig optaget af, at vandet i glasset, de bruger til at skylle penslerne i inden de skifter farve, skiftede farve. Det starter med, at et af børnene siger "Se, vandet er olivenfarvet", "Det er det også i mit", siger en anden. Pludselig sidder alle, og er meget optagede af farven på vandet og prøver at lave den lysere eller mørkere. Derefter begyndte de at se, om de kan få samme farve nede på papiret.

Men det er jo ikke kun børn, der skal huske at lege og have kunst i deres liv, det skal vi voksne også huske. Det kan være, man skal give sig i kast med at male, tegne eller tage i teateret.

Efter jeg startede på opkvalificeringsuddannelsen, blev jeg inspireret til at begynde at male, og jeg er på ingen måde den nye Picasso, men jeg kan mærke, det giver mig enormt meget ro bare at være i nuet og ikke gøre det for nogens skyld andet end, at jeg godt kan lide det. Og det må vel være dét, det bl.a. vil sige at lege, når man bliver voksen, at man gør noget, man synes er sjovt, bare fordi det er sjovt, og ikke fordi det skal være nyttigt. Jeg vil forsøge at holde fast i vigtigheden i at lege. Både at lade børnene lege selv, lade mig selv lege og lege sammen med børnene. □

Påske 2023

KALENDER

August

Uge 33, datoer følger
Fredag d. 18 aug. kl. 16 - 20

Høsttur
Forældrebar ved Kaj Kiosk

2023

Børnehavebørn
Forældre

September

Fredag d. 1. sept.
Torsdag d. 21. sept.
Fredag d. 29. sept.
Fredag d. 29. sept. kl. 14.30 - 16

Høstfest
Æbledag
Skt. Michaelsfest
Forældre Kaffe på legepladsen

Børnehavebørn
Børnehavebørn
Børnehavebørn
Alle - med forældre og søskende

Oktober

Fredag d. 27. okt. kl. 14.30 - 16
Uge 42: 16. - 22. okt.

Forældre Kaffe på legepladsen
EFTERÅRSFERIE

Alle - med forældre og søskende
Åbent efter behov*

November

8. og 9. nov.
Fredag d. 24. nov. kl. 14.30 - 16

Lanternefest
Forældre Kaffe på legepladsen

Alle - med forældre - sturnes dag meldes ud senere
Alle - med forældre og søskende

December

Lørdag d. 2. dec.
Tirsdag d. 5. dec.
Onsdag d. 20. dec.
23. dec - 1. jan

Julebasar
Adventsspiral
Julefest
JULEFERIE

Alle - med forældre
Børnehavebørn
Børn og forældre i bhv. og Vildrosen
Åbent efter behov*

**For at tilpasse vores medarbejder-ressourcer til antallet af børn, spørger vi altid efter fremmøde på disse tidspunkter. Der vil derfor være sammenlægninger i Solhjems afdelinger på disse tidspunkter.
Forældremøder og generalforsamling: Nærmere besked følger.*